

співвіднесли їх із роками підготовки у ЗВО, а також визначили необхідну кількість годин для досягнення кожного рівня з урахуванням цілей навчання у мовному ЗВО. Перспективи подальших досліджень ми вбачаємо у визначенні та описі дескрипторних шкал кожного глобального, проміжного та деталізованого рівня володіння вчителями ІМ професійно орієнтованої ІКК у цілому та ІПОГ зокрема.

Список використаних джерел

1. Азимов Э. Г. Новый словарь методических терминов и понятий (теория и практика обучения языкам) / Э. Г. Азимов, А. Н. Щукин. – М.: Изд-во ИКАР, 2009. – 448 с.
2. Загальноєвропейські рекомендації з мовної освіти: вивчення, викладання, оцінювання / наук. ред. С. Ю. Ніколаєва. – К.: Ленвіт, 2003. – 273 с.
3. Ніколаєва С. Ю. Система навчання іноземних мов і культур студентів мовних спеціальностей (викладачів, перекладачів) / С. Ю. Ніколаєва // Методика формування міжкультурної іншомовної комунікативної компетенції: курс лекцій: навч.-метод. посіб. для студ. мовних спец. освітньо-кваліфікац. рівня "Магістр" / О. Б. Бігич, Н. Ф. Бориско, Г. Е. Борецька та ін. / за ред. С. Ю. Ніколаєвої. – К.: Ленвіт, 2011. – С. 53–88.
4. Щукин А. Н. Методика обучения речовому общению на иностранном языке: учеб. пособ. для преподав. и студ. языков. вузов / А. Н. Щукин. – М.: изд-во "Икар", 2011. – 454 с.
5. Oral Assessment Criteria Grid (CEFR Table 3) Relating Language Examinations to the Common European Framework of Reference for Languages: Learning, Teaching, Assessment (CEFR), Language Policy Division. – Strasbourg. – January 2009. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.coe.int/lang.

6. Supplementary Criteria Grid: "Plus Levels". Relating Language Examinations to the Common European Framework of Reference for Languages: Learning, Teaching, Assessment (CEFR), Language Policy Division. – Strasbourg. – January 2009. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.coe.int/lang.

References

1. Azymov Э. H. Novyy slovar' metodicheskikh terminov y ponyatiy (teoriya y praktika obucheniya yazykam) / E. H. Azymov, A. N. Shchukyn. – M.: Yzd-vo YKAR, 2009. – 448 s.
2. Zahal'noyevropeys'ki Rekomendatsiyi z movnoyi osvity: vyvchennya, vykladannya, otsinyuvannya / Naukovyy redaktor S. Yu. Nikolayeva. – K.: Lenvit, 2003. – 273 s.
3. Nikolayeva S. Yu. Systema navchannya inozemnykh mov i kultur studentiv movnykh spetsial'nostey (vykladachiv, perekladachiv) / Sofiya Yuriyivna Nikolayeva // Metodyka formuvannya mizhkul'turnoyi inshomovnoyi komunikativnoyi kompetentsiyi: Kurs lektsiy: [navch.-metod. posibnyk dlya stud. movnykh spets. osv.-kvalif. rivnya "mahistr"] / Bihych O. B., Borysko N. F., Borets'ka H. E. ta in. / za red. S. Yu. Nikolayevoyu. – K.: Lenvit, 2011. – S. 53–88.
4. Shchukyn A. N. Metodyka obucheniya rehovomu obshchennyu na ynostrannom yazyke: [uchebnoe posobyе dlya prepodavateley y studentov yazykovykh vuzov] / Anatoly Nykolaevych Shchukyn. – M.: Yzdateilstvo Ykar, 2011. – 454 s.
5. Oral Assessment Criteria Grid (CEFR Table 3) Relating Language Examinations to the Common European Framework of Reference for Languages: Learning, Teaching, Assessment (CEFR), Language Policy Division. – Strasbourg. – January 2009. – www.coe.int/lang.
6. Supplementary Criteria Grid: "Plus Levels". Relating Language Examinations to the Common European Framework of Reference for Languages: Learning, Teaching, Assessment (CEFR), Language Policy Division. – Strasbourg. – January 2009. – www.coe.int/lang.

Надійшла до редколегії 18.07.18

V. Chernysh, Doctor Hab. of Pedagogical Sciences EdD., Professor
Kyiv National Linguistic University, Kyiv, Ukraine

LEVEL APPROACH TO MODERN PROFESSIONALLY ORIENTED LANGUAGE TRAINING FUTURE TEACHERS OF FOREIGN LANGUAGES

Nowadays levels of mastering foreign languages have the significant importance for standardisation and unified database of achieved levels in mastering any foreign language. The descriptors of each level allow every learner to define and evaluate his or her level of the developed foreign communicative competence. The purpose of the article is to overview different approaches to defining levels of development of foreign communicative competence and professionally oriented competence of teachers of foreign languages. To achieve the stated aims such tasks were carried out: defining levels of teachers' professionally oriented competence and its correlation with levels of foreign languages mastering and defining the levels of foreign professionally oriented speaking, stating the correlation between levels of mastering a foreign language and stages of teaching foreign languages to teacher trainees at university. With the help of analyzing European documents and researches in psychology and pedagogy there were identified ways of defining and describing levels of communicative competence and their descriptors. On the basis of competence and level building approach the levels of formation of the professionally oriented competence in English speaking have been given. Levels of its formation were described according to the European Scales. Global Levels, Sublevels and "Plus Levels" have been introduced and categorized. "Plus" levels represent a strong performance of each level with more active participation in conversation. To sum up, standardisation of levels of the developed foreign communicative competence and professionally oriented competence in foreign speaking must be carried out within the Common European Framework of Reference for Languages. The most appropriate form of levels is three-level structure: the lowest level is a basic one, an introductory level of a foreign language professionally oriented speaking. It starts with the level A2; the second intermediate level is level B, and the most advanced level is C. Each level is subdivided into two sublevels A2, B1 and B2, C1 and C2 and is described in details by "Plus" levels.

Keywords: future teachers of foreign languages, level approach to teaching and learning foreign languages, Common European Framework of Reference for Languages, stages of training at university

УДК 37.015.31:316.42-057.875

Г. Чорна, асп.
Запорізький національний університет, Запоріжжя

СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНІ ФАКТОРИ ФОРМУВАННЯ ЦІННОСТЕЙ СУЧАСНОЇ СТУДЕНТСЬКОЇ МОЛОДІ

Висвітлено поняття цінностей та наведено класифікацію цінностей. Визначено, що пріоритетними цінностями сучасної студентської молоді виступають матеріальні, пошук сенсу життя, власна індивідуальність, досягнення, власний прес-тиж, високе матеріальне становище, саморозвиток і креативність. Досліджено основні фактори та інститути впливу на формування цінностей, зокрема культурно-духовна сфера життєдіяльності суспільства, релігія, ідеологія, засоби масової інформації, система освіти, культура (у т. ч. і масова), сім'я. Серед соціально-педагогічних, психологічних чинників виокремлено зовнішні та внутрішні. Доведено, що визначальний вплив на формування цінностей мають внутрішні психологічні чинники, зокрема бажання самореалізації та самовдосконалення.

Ключові слова: соціальні фактори, педагогічні чинники, психологічні фактори, студенти, сучасна молодь, цінності, ціннісні орієнтири.

Постановка проблеми. Проблема цінностей та ціннісних орієнтацій завжди була актуальною у науковій думці, особливо в переломні моменти розвитку суспільного середовища. Посилення динаміки соціальних протиріч загострює потребу поглибленого дослідження ціннісно-сміслового

самовизначення молоді, яка в майбутньому задаватиме вектор розвитку та орієнтирів суспільства в цілому. Саме тому важливого значення набуває проблема пошуку змісту ціннісних орієнтацій студентів, дослідження факторів, що впливають на формування цінностей молоді.

Мета і завдання дослідження полягає у визначенні основних цінностей сучасної студентської молоді, соціально-педагогічних, психологічних факторів, що впливають на процес формування і становлення цінностей.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Постійна зміна соціуму та психологічних чинників, загострення ситуації у країні зумовлює зміну пріоритетності цінностей сучасної молоді, і, як наслідок, проблемам, що виникають у процесі таких змін, присвячуються праці дедалі більшої кількості науковців. Зокрема, вивченням цінностей сучасної молоді та студентства займалися В. Баранівський, Б. Бондарець, Г. Гулько, С. Драч, О. Коханова, В. Рябченко, В. Педоренко, С. Сосніхіна, Л. Ніканорова тощо.

Виклад основного матеріалу. Під поняттям "цінність" зазвичай розуміють будь-який "об'єкт", що означає важливість, корисність для особистості, суспільства або етнічної групи. У загальному значенні цінностями можуть бути не лише абстрактні поняття або щось підвладне змінам, але й конкретні матеріальні предмети, характеристики об'єктів чи суб'єктів, стабільні блага, що мають особисту цінність. У вузькому значенні, цінності – це духовні ідеї, які укладені в дефініції і мають високий ступінь узагальнення. У процесі формування на рівні свідомості цінності засвоюються у ході осягнення та осмислення культури навколишнього оточення [9, с. 226].

Як зазначає П. Менцер, цінності – це те, що почуття людини спонукає визнати важливішим понад усе і до чого можна прагнути, ставитися з повагою та визнанням. Цінності, на думку Миколи Федоровича Головатого, – це також певні ідеї, погляди, за допомогою яких люди задовольняють свої потреби та інтереси. Як один із елементів структури особистості, вони відіграють вирішальну роль у регуляції поведінки, формуванні світогляду, переконань, виборі життєвого шляху, особливо на етапі становлення професійно-трудової діяльності в юнацькому віці. Саме завдяки цінностям особистість відчуває себе цілісною в довколишньому світі. Світ цінностей – це насамперед світ культури, сфера духовної діяльності людини, її моральної свідомості [4, с. 10].

Формування цінностей людини відбувається у складних умовах зіставлення із суспільними нормами. Такий фактор створює невідповідність і, можливо, гострі та відчутні конфлікти. У сучасному студентському молодіжному середовищі згасають та втрачаються високі загальнолюдські цінності: доброта, честь, гуманізм, щирість, справедливість, співпереживання іншим людям. Інколи студентська молодь віддає перевагу не духовним моментам буття, а цінностям матеріального благополуччя, забуваючи про те, що найкраще і найголовніше у житті – любов, посмішка, сім'ю, щастя – можна отримати безкоштовно.

Психічними проявами духовності є розвиток, релігійність, творчість, пошук, любов. Умови зовнішнього середовища для духовного, ціннісного розвитку особистості не сприяють виникненню духовних потреб, бажанню самопізнання, самовдосконалення, наслідком чого є несформований потрібний для цього рівень розвитку психічних якостей та властивостей, який може стимулювати потребово-ціннісну взаємодію із середовищем, тобто психологічну готовність взаємодіяти з довкіллям, набувати певних цінностей.

Як зазначає Ю. Зубцова, розглядаючи духовний світ особистості, педагогіка завжди спирається на психологію, не можна поставити чітку межу між суб'єктивними та об'єктивними детермінантами. До того ж мікрофактори соціалізації мають найбільший вплив на людину, за умови врахування індивідуально-психологічних особливостей [5, с. 64].

Сучасні соціологічні дослідження свідчать, що за останні роки більшість молодих людей починає переорієнтовуватися на матеріальні цінності. Молодь занадто приваблюють гроші, заробітки за кордоном, бізнес, участь в управлінських структурах. Поряд із цим можна спостерігати також і тенденцію зростання інтенсивних духовних пошуків, орієнтації на істинні цінності, що виявляється у збільшенні інтересу до світової культури, історії своєї сім'ї, народу. Ціннісні орієнтації формуються в процесі засвоєння людиною певного соціального досвіду і виявляються в її переконаннях, інтересах.

С. Сосніхіна у своєму дослідженні стверджує, що у сучасних студентів переважають цінності збереження власної індивідуальності, досягнень, власного престижу, високого матеріального становища, саморозвитку та креативності. У факторній структурі поведінки студентів присутня нормативність і старанність; простежується прагнення до дотримання правил як у взаємодії із близькими людьми, так і в ділових стосунках. Також виявлено, що студенти орієнтовані на матеріальну забезпеченість як головну умову життєвого й сімейного благополуччя [9, с. 227]. Зважаючи на велике різноманіття цінностей молоді, Ю. Волков поділив їх на певні категорії. Зокрема, інтелектуально-освітні цінності, культурні цінності, політичні цінності [4, с. 8].

Як зазначає Ю. Зубцова, становлення саме громадянськості, як і інших психічних властивостей, залежить від певних співвідношень соціального середовища і внутрішніх суб'єктивних умов, які формуються в кожному віковому періоді [5, с. 65].

Соціологічні дослідження ціннісних орієнтацій студентської молоді останнього десятиріччя переконують, що у свідомості сучасної молоді формується тип особистості, характерний для західного суспільства, – особистості, яка насамперед цінує себе і вважає, що її діяльність, успіх у житті залежать саме від неї. З одного боку, це добре, адже орієнтація на власні сили, розум, здібності в процесі досягнення життєвої мети вимагає роботи над собою, наполегливого оволодіння знаннями тощо. Утім найголовніше, щоб при виконанні поставлених завдань не формувалась людина-егоїст, яка зможе переступити через усе заради досягнення особистої мети [12, с. 18].

Як відомо, на процес соціалізації особистості впливають макрофактори, мезофактори, мікрофактори, що є також рушійною силою впливу на формування цінностей особистості.

Як зазначає Ю. Зубцова, основними джерелами впливу макрофакторів на соціалізацію особистості є країна, нація, суспільство, держава. Таким чином, держава певною мірою здійснює соціально контролюючу соціалізацію своїх громадян. Розглядаючи вплив мезофакторів, Л. Ніканорова наголошує, що становлення особистості передбачає виникнення власного життєвого світу в межах певних культурних рамок. У формуванні свідомості людини важливими є декілька факторів, а саме: механізми духовного становлення самого індивіду і його власного життєвого світу та культурної діяльності, що вказує на можливі межі такого становлення [5, с. 63].

У процесі демократизації та гуманізації громадського життя, утвердження свободи особистості й нації, розвитку просвітницької діяльності, національної системи освіти та виховання складаються сприятливі умови для формування у молоді наукового, гуманістичного світогляду. З іншого боку, наше суспільство переживає період, коли відбувається перехід від застарілих переконань, ідеалів, світоглядних позицій до сучасних, що спричиняє невизначеність почуттів, поглядів і принципів. У моду входить своєрідна безпринципність особистості,

утверджується стиль життя "за сленгом". Виникає загроза знецінення моральних, гуманістичних норм, зростання правопорушень і злочинності серед молоді. До того ж, у духовному й культурному середовищі масове розповсюдження отримують псевдокультурні та псевдоморальні цінності – "масова культура" в її агресивному, людиноруйнівному прояві [4, с. 11].

Із психологічної позиції, ціннісні орієнтації – це особливий змістовний ціннісно-смысловий вимір, який характеризує суб'єкта як особистість. Ціннісні орієнтації особистості виникають і формуються у процесі взаємодії як соціокультурних (зовнішніх умов), що становлять ціннісний зміст навколишнього середовища, так і індивідуально-особистісних особливостей (вікових, типологічних або соціально-психологічних).

На думку Ю. Зубцової, важливу роль у керуванні розвитком особистості відіграє колектив. Колективне життя стає джерелом позитивних і негативних переживань його членів і має важливе значення у формуванні морального досвіду, самосвідомості у засвоєнні особистістю суспільних моральних норм та перетворенні їх на внутрішні регулятори поведінки, що стають звичиними і здійснюються без зайвих вольових зусиль [5, с. 65].

Важливим педагогічним чинником формування цінностей студентів є ціннісні орієнтації педагога вищого навчального закладу, тому що саме педагог є авторитетом для студентів, прикладом, взірцем у спілкуванні та діяльності. Саме педагог організовує індивідуально-диференційовану роботу зі студентами, враховуючи цінності, інтереси, погляди молоді, підбирає методи, прийоми роботи, націлюючи студентів на самопізнання та самовизначення, стимулюючи до роздумів про цінності та формування ціннісної рефлексії. Не менш важливим педагогічним чинником є залучення студентів до культурного життя суспільства, що допомагає формуванню відповідних цінностей.

Б. Бондарець зазначає, під час дослідження соціокультурних факторів формування ціннісних орієнтацій молоді виявлено, що основний вплив на студентів (формування їх цінностей) мають культурно-духовна сфера життєдіяльності суспільства, релігія, ідеологія, які панують у країні (навіть якщо в країні відсутня пануюча ідеологія – це також своєрідна ідеологія), засоби масової інформації, система освіти, культура (у т. ч. і масова), сім'я. Такі соціальні інститути, як релігія, державна ідеологія, засоби масової інформації, система освіти, сім'я впливають на формування цінностей молодої людини, тому аналіз духовності та соціальних процесів є одним із пріоритетних напрямів дослідження. Таким чином, за системою цінностей (особливо молодого покоління) можна вимірювати культуру, гуманістичний потенціал, перспективи розвитку суспільства [2, с. 100].

Великий вплив на формування ціннісних орієнтацій молоді чинять засоби масової інформації (ЗМІ), які в сучасному суспільстві посідають домінуючі позиції в системі комунікацій індивіда [2, с. 100].

Розглядаючи студентство як "особливу соціальну категорію, специфічну спільноту людей, організовано об'єднаних інститутом вищої освіти", І. Зимня виділяє основні характеристики студентського віку, що відрізняють його від інших груп населення високим освітнім рівнем, високою пізнавальною мотивацією, найвищою соціальною активністю і доволі гармонійним поєднанням інтелектуальної та соціальної зрілості [2, с. 101]. У процесі загальнопсихічного розвитку студентство є періодом інтенсивної соціалізації людини, розвитку вищих психічних

функцій, становлення всієї інтелектуальної системи та особистості в цілому. Якщо розглядати студентство, урахувавши лише біологічний вік, то його слід віднести до періоду юності як перехідний етап розвитку людини між дитинством і дорослістю. Саме тому в зарубіжній психології цей період пов'язують із процесом дорослішання.

При загальнопсихологічному підході розглядаються взаємозв'язки ціннісних орієнтацій із проблемами мотивації, самоактуалізації, задоволеності, активності особистості (В. Асеев, В. Бакіров, Ю. Забродін, А. Маслоу); підкреслюється, що цінності характеризують спрямованість особистості й виявляються, насамперед, у мотивах діяльності (Г. Балл, Б. Додонов, Д. Леонт'єв) [6].

Суспільство, яке на перший план поставило матеріальне благополуччя та збагачення, формують відповідну культуру й життєві потреби молоді. Електронні засоби масової інформації заповнюють значну частину її вільного часу і виступають важливим інструментом формування духовного світу, культурних цінностей та установок. Залучення до світу престижних і красивих речей стає самоціллю існування, сенсом буття. Культ моди, речей, споживання оволодіває свідомістю молоді й набуває універсального характеру. Класична культура починає втрачати цінність і привабливість [1, с. 41].

Відповідно до досліджень Центру незалежних соціологічних досліджень "ОМЕГА", проведених Наталією Дмитрук, Ганною Падалкою, Сергієм Кіреєвим, Іриною Мостовою, Оленою Біклою, Владиславом Шелепою, основними пріоритетами в житті більшої молодих людей є сімейне щастя (71,7 %) та кар'єра (48,1 %). Нижче у своїх уподобаннях молодь ставить можливість бути вільними і незалежними у своїх рішеннях та вчинках (38 %) і мати можливість реалізувати свій талант, здібності (32,1 %). Молодь, яка мешкає у містах, порівняно із сільською молоддю, здебільшого говорить про свою орієнтованість на сімейне щастя (73,5 та 67,6 % відповідно), наміри зробити кар'єру (51,6 та 40,5 % відповідно) та мати можливість реалізувати свій талант і здібності (33,5 та 28,9 % відповідно). Сільська молодь, порівняно із міською молоддю, є більш орієнтованою на досягнення свободи та незалежності у своїх рішеннях та вчинках (41,8 та 36,2 % відповідно) [12, с. 83].

Отже, зважаючи на вищезазначене, ми можемо дійти висновку, що на цінності сучасної молоді значною мірою впливає оточення, в якому перебуває індивід, та місце проживання, від чого залежать його можливості, а відповідно, ціннісні орієнтири.

Для більшості студентів сьогодення, насамперед, найважливішим є здоров'я (55,8 %), матеріальний добробут (53,8 %) та досягнення поставленої мети (44,3 %), а також мир і спокій на українській землі (39,9 %), досягнення соціального статусу/кар'єри (37,9 %), наявність вірних друзів (35,2 %), народження та виховання дітей (34,3 %), пошук коханої людини та створення сім'ї (32,3 %). Найменший відсоток (за результатами) – отримання задоволення від життя (28,2 %), пошук роботи за фахом (20,4 %) та будь-якої роботи (19,3 %), особистісне самовдосконалення (20 %), здобуття вищої освіти (15,9 %) [12, с. 7].

Таким чином, дані результатів свідчать, що однією з найголовніших ціннісних орієнтацій є матеріальний добробут, який витісняє інші цінності молодої людини. Згідно з аналізом досліджень для формування цінностей важливим є певні зовнішні та внутрішні чинники, які представлені на рис. 1

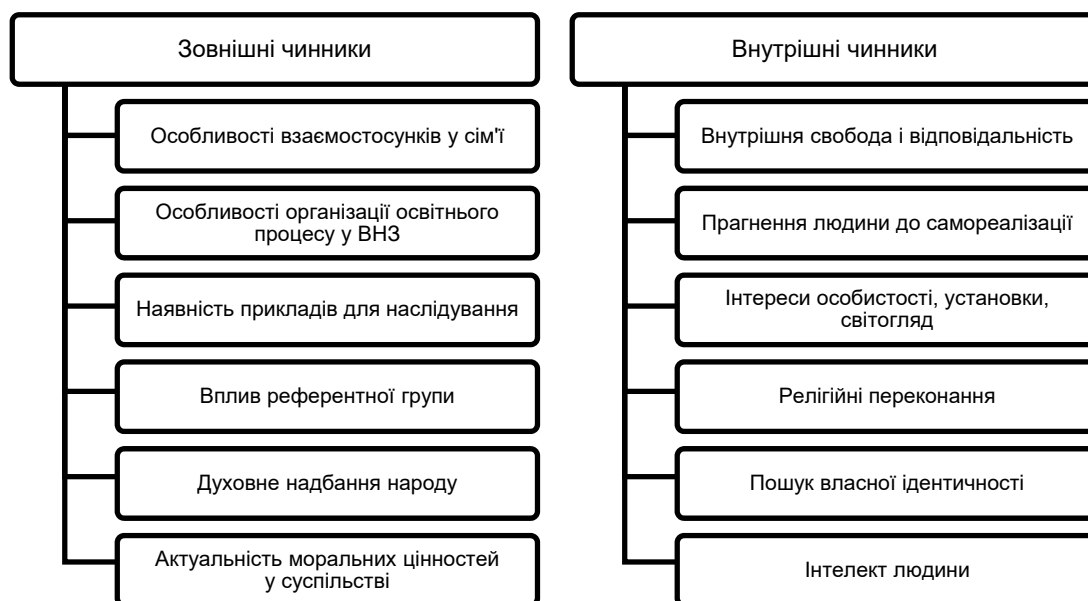

Рис. 1. Чинники формування цінностей сучасної молоді

Джерело: Власна розробка автора

Також важливо зазначити той факт, що на сьогодні внутрішні чинники значно більше впливають на формування цінностей сучасного студентства.

Поряд із телебаченням, як засобом впливу на свідомість людини, за масштабами впливу на свідомість досліджуваної категорії має вагомий вплив інтернет-простір. Цей канал комунікації з роками стає все доступнішим і більш розповсюдженим у суспільстві. У людини, яка починає сприймати соціум через інтернет, виникає нова картина світу, яка відрізняється від реального життя. Комп'ютери й телекомунікаційні технології часто звужують коло особистих, "живих" контактів і роблять відносини між людьми відстороненими. Молода людина, годинами перебуваючи у всевітній мережі, втрачає здатність жити справжнім земним життям. Інтернет "виводить" молодь із реальності соціального життя, відволікає від природних інтересів і обов'язків, а онлайн-активність витісняє взаємодію у реальному соціальному середовищі, що призводить до згортання справжніх соціальних контактів, звуження інтересів, формування хибних моральних уявлень та цінностей, збіднення емоцій, егоїзму, дратівливості [10].

Також на цінності сучасного студентства впливають соціальні мережі. Доцільно зазначити зростаючу роль мобільних пристроїв у соціологізації молоді, які займають усе більшу частину вільного часу сучасних студентів та впливають на формування цінностей, зокрема шляхом ідеологізації життя.

Ще одним чинником, що відіграє важливу роль у формуванні ціннісних орієнтацій сучасної молоді, виступає група однолітків. Саме група однолітків, з її нормами і цінностями, відіграє вирішальну роль у засвоєнні молоддю особою певного соціального досвіду, становленні її особистості в цілому. Зміст діяльності цієї групи, її ціннісно-нормативні уявлення значною мірою визначають її моральність, тобто змістовний бік процесу соціалізації у цьому віці. Референтна група істотно впливає на формування особистості, її поведінку в групі. Вона є джерелом норм поведінки, установок, ціннісних орієнтацій для індивіда. За допомогою референтних груп формується певний тип поведінки особистості, здійснюється соціальний контроль за тим, як вона себе поводить, тому в цілому референтні групи – необхідний фактор соціалізації особистості [10].

Висновки за даним дослідженням та перспективи подальшого дослідження. Отже, проблема цінностей та ціннісних орієнтацій студентської молоді є актуальною в сучасній науковій думці, ураховуючи переломні моменти розвитку суспільного середовища. Відповідно до проведеного аналізу досліджень і публікацій даного напрямку визначено пріоритетні цінності студентської молоді.

Крім того, не менш актуальною є проблема впливу соціально-педагогічних та психологічних чинників на формування і становлення цінностей. Нами визначено внутрішні та зовнішні соціально-педагогічні й психологічні фактори, які одночасно впливають на особистість молоді людини та часто суперечать один одному. Перспективними видаються визначення педагогічних умов формування цінностей на сучасному етапі, вивчення ролі цінностей у житті молоді людини.

Список використаних джерел

1. Баранівський В. Ф. Ціннісні орієнтації сучасної молоді та їх роль в консолідації українського суспільства / В. Баранівський // Наук. вісн. Серія "Філософія". – Харків: ХНПУ, 2014. – Вип. 43. – С. 39–45.
2. Бондарець Б. Б. Соціокультурні фактори формування ціннісних орієнтацій молоді / Б. Б. Бондарець // Наукові праці. Соціологія. – 2015. – Вип. 199. Т. 211. – С. 97–105.
3. Гулько Г. О. Соціально-психологічні особливості особистості обдарованої молоді в ситуації досягнення / Г. О. Гулько // Наук. часопис Національного пед. ун-ту імені М. П. Драгоманова : зб. наук. пр. / М-во освіти і науки України, Нац. пед. ун-т імені М. П. Драгоманова. – К. : Вид-во НПУ ім. М. П. Драгоманова, 2015. – Серія 12 : Психологічні науки. – Вип. 1 (46). – С. 103–111.
4. Драч С. В. Ціннісні орієнтації студентської молоді українського суспільства: сутність та динаміка / С. В. Драч // Хмельницьк. інститут соціальних технологій ВМУРоЛ "Україна". – 2014. – Вип. 2. – С. 2–17.
5. Зубцова Ю. Є. Соціально-психологічні фактори патріотичного виховання молодших школярів / Ю. Є. Зубцова // Зб. наук. пр. Бердянськ. держ. пед. ун-ту (Педагогічні науки). – Вип. 2. – 2010. – С. 62–67.
6. Коханова О. П. Ціннісні орієнтації сучасної молоді: значущість та реалізованість / О. П. Коханова. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://elibrary.kubg.edu.ua/5561/1/O_Kokhanova_MCHCH_3_IL.pdf.
7. Особистість студента і соціокультурне середовище університету в суспільному контексті : матеріали Всеукр. наук.-практ. конф. (2 червня 2017 р., м. Київ. Вступне слово В. І. Рябченка). – Київ, 2017. – 153 с.
8. Педоренко В. М. Соціально-психологічні чинники та механізми формування суверенних моральних цінностей особистості в період юності / В. М. Педоренко // Наук. вісн. Херсонськ. держ. ун-ту. – 2017. – Вип. 2. – Т. 3. – С. 88–94.
9. Сосніхіна С. С. Ціннісні орієнтації сучасної студентської молоді: міждисциплінарний підхід / С. С. Сосніхіна // Вісн. ОНУ ім. І. І. Мечникова. Психологія. Т. 21. – Вип. 3 (41). – 2016. – С. 222–230.

10. Ціннісні орієнтації молоді в українському суспільстві на сучасному етапі // Укр. наук. журн. – 2011. – Вип. 4 [Електрон. ресурс]. – Режим доступу: <http://social-science.com.ua/article/648>.

11. Цінності сучасної молоді // Студентський інтернет-журнал "Освіта". – 2011. – С.1–5 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://osvitata.com/osvita-ta-suspilstvo/tsinnosti-suchasno-molodi.html>.

12. Цінності української молоді. Міністерство молоді та спорту України. Результати репрезентативного соціологічного дослідження становляща молоді. – Київ, 2016. – 91 с.

References

1. Baranivsky V. F. Valuable orientations of modern youth and their role in the consolidation of Ukrainian society. Scientific herald. Series "Philosophy". Kharkiv: KhNPU, 2014. Issue 43. pp. 39–45.

2. Bondarets B. B. Sociocultural factors of formation of value orientations of youth. Scientific works. Sociology. 2015. Issue 199. Volume 211. pp. 97–105.

3. Gulko GS O. Social-psychological peculiarities of the personality of gifted youth in the achievement situation. Scientific journal of the National Pedagogical University named after M. P. Dragomanov: collection of scientific works. Ministry of Education and Science of Ukraine, National Academy of Sciences of Ukraine. K. Psychological Sciences. 2015. Issue 1 (46). pp. 103–111.

4. Drach SV Valuable orientations of student youth of Ukrainian society: essence and dynamics. Khmelnytsky Institute of Social Technologies of VMURol Ukraine. 2014. Issue 2. pp. 2–17.

5. Zubtsova Yu. E. Socio-psychological factors of patriotic education of junior schoolchildren. Collection of scientific works of the Berdyansk State Pedagogical University (Pedagogical Sciences). Issue 2. 2010. pp. 62–67.

6. Kokhanova O. P. Value orientations of modern youth: significance and realization. Borys Grinchenko Kyiv University. Electronic resource. Access mode: http://elibrary.kubg.edu.ua/5561/1/O_Kokhanova_MCHCH_3_IL.pdf.

7. Student's personality and socio-cultural environment of the university in a social context. Materials of the All-Ukrainian Scientific and Practical Conference. 2017. Kyiv. 153 p.

8. Pedorenko V. M. Socio-psychological factors and mechanisms of formation of the sovereign moral values of a person during the youth. Scientific Bulletin of Kherson State University. Issue 2. Volume 3. 2017. pp. 88–94.

9. Sosninhina S. S. Value orientations of modern student youth: multidisciplinary approach. Bulletin of the ONU them. I. I. Mechnikov. Psychology. Volume 21. Issue 3 (41). 2016. pp. 222–230.

10. Valuable orientations of youth in Ukrainian society at the present stage. Ukrainian scientific journal. Issue 4. 2011. Electronic resource. Access mode: <http://social-science.com.ua/article/648>.

11. Values of modern youth. Student Internet magazine "Education". 2011. pp. 1–5. Electronic resource. Access mode: <http://osvitata.com/osvita-ta-suspilstvo/tsinnosti-suchasno-molodi.html>.

12. Values of Ukrainian youth. Ministry of Youth and Sport of Ukraine. Results of a representative sociological survey of youth. Kiev. 2016. 91 p.

Надійшла до редколегії 04.03.18

H. Chorna, postgraduate student
Zaporozhzhia national university, Zaporizhzhia, Ukraine

SOCIO-PEDAGOGICAL FACTORS FOR VALUE FORMATION AMONG MODERN STUDENTS YOUTH

In this article it has been defined the main values that are common for modern students youth. It has also been found out social and pedagogical, psychological factors, which influence on the process of values formation and development. It has been figured out the definition of "value", which is usually considered as importance, significance or usefulness for a personality, society or ethnic group. It has been stated that values formation for a person happens in hard conditions in comparison with social norms and values. Such factor causes contradiction and, perhaps, strong and notable conflicts. In modern students youth environment, high common to all mankind values are diminished and lost; they are namely, kindness, honour, humanity, sincerity, justice, and compassion for other people. Sometimes students youth prefers not spiritual moments of human-being, but the values of material welfare forgetting that the best and most important in life, such as love, smile, family, happiness, can be obtained free of charge. It has been singled out the mental manifestations of spirituality, among which there are development, religiosity, creativity, search, and love. It has been presented here the sociological researches of value orientations among students' youth of the last decade. These researches convince that the certain personality type has been forming in the consciousness of modern youth. This type is common for the Western society that is a person who first of all values themselves and thinks that their activity, success in life and all of this depend on them. It has been studied that, from a psychological point of view, value orientations are a special meaningful value and sense dimension, which characterizes the subject as a personality. It has been revealed that mass media strongly influences the formation of youth value orientations, considering that mass media occupies the leading positions in the system of communications of the individual in the modern society. According to the conducted study of values and views of young people, the main priorities in life, for most of them, are family happiness and career. Of the lower priority among youth preferences there are the opportunity to be free and independent in their decisions and actions and to be able to realize their talents and abilities. Young people living in urban areas, compared to rural youth, say mostly about their family-oriented happiness, their intentions to make a career and to be able to realize their talents and abilities. As a result of the study, it has been found out that the values of modern youth are significantly influenced by the environment, in which the individual resides and the place of residence. This all defines his opportunities and, accordingly, values orientations.

Keywords: social factors, pedagogical factors, psychological factors, students, modern youth, values, value orientations.

УДК 378/005.6

Д. Щеглюк, асп.
Інститут вищої освіти Національної академії педагогічних наук України, Київ

УЧАСТЬ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ У СИСТЕМІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ

На основі аналізу чинної нормативної бази з питань вищої освіти України, стандартів ISO серії 9000 та Стандартів і рекомендацій щодо забезпечення якості в Європейському просторі вищої освіти визначено основні інституційні рівні, на яких закладами вищої освіти має бути врегульована участь здобувачів освіти у системах забезпечення якості. Указано на необхідність взаємодії всіх стейкхолдерів у функціонуванні систем забезпечення якості вищої освіти. Запропоновано залучення здобувачів освіти до акредитації освітніх програм через процедури відкритого конкурсу.

Ключові слова: здобувачі освіти, забезпечення якості, система забезпечення якості, стандарти, інституційний рівень.

Постановка проблеми. Забезпечення якості вищої освіти та її постійне вдосконалення має бути одним із основних завдань закладів вищої освіти та їх структурних підрозділів. За досягнення цієї мети в першу чергу відповідальність несуть усі працівники та співробітники, а також здобувачі вищої освіти всіх рівнів – в обсязі наданих повноважень і відповідальності. Уведення та підтримка належних механізмів для забезпечення максимальної участі здобувачів освіти на різних рівнях системи забезпечення якості є одним із основних завдань керівництва кафедр, факультетів і закладів вищої освіти в цілому, оскільки це є необхідною умовою подальшого розвитку інституції і утримання рейтингу на ринку освітніх послуг.

Залучення студентів до процесів із забезпечення якості може позитивно впливати на реалізацію та розвиток будь-якого компонента освітньої програми або освітніх послуг, які надаються закладом вищої освіти, факультетом, відділенням або окремим викладачем [1].

Мета і завдання дослідження. Уточнити роль і необхідність нормативного забезпечення участі здобувачів освіти у системі забезпечення якості закладу освіти з урахуванням інституційних рівнів та їх залучення до процедур зовнішнього забезпечення якості (відповідно до вимог Стандартів і рекомендацій стосовно забезпечення якості в Європейському просторі вищої освіти).